

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vanitas Vanitatum Consideratione Seria Evanescens

Bellegambe, François

Insulis, 1681

Consideratio IV. Sapiens stultitia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51072](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51072)

STULTA SAPIENTIA. 67

tuerint, in cuius adeptione felices futuri sint; aut nihil omnino habebunt quod respondeant, aut pugnancia secum controversaque sibi ipsis verba, velut phanaticorum deliramenta, loquentur.... Fuge, si tua salus tibi est cordi; fuge, quantum potes, eorum consuetudinem.

CONSIDERATIO IV.

SAPIENS STULTITIA.

I. **S**I quis videtur inter vos sapiens esse in hoc sæculo, stultus fiat ut sit sapiens. (a) Rectè, si videtur, non si est: neque enim vera est secularis sapientia, sed solùm apparens. Abjiciat igitur istam sapientiam apparentem, ut sit sapiens secundùm sapientiam divinam, quæ est vera sapientia, ut verè pronuntiat Angelicus Thomas (b) explicans istum Apostoli locum, qui & sapientissimè subdit: Et hoc etiam observandum est.

(a) 1. Cor. 3. (b) Ibi.

68 CONSIDERATIO IV.

non solum in his , in quibus sæcularis sapientia contrariatur veritati fidei ; sed etiam in omnibus , in quibus contrariatur honestati morum. Sapientia enim hujus mundi , stultitia est apud Deum. (c) *Quod autem stultum mundo videtur , id utique sapientissimum est reipsa & Dei judicio.* Verbum crucis , inquit *Apostolus* , pereuntibus quidem stultitia est : iis autem , qui salvi fiunt , id est , nobis , Dei virtus est. *Et paulò inferius.* Nos autem prædicamus Christum crucifixum , Judæis quidem scandalum , Gentibus autem stultitiam ; ipsis autem vocatis Judæis atque Græcis , Christum Dei virtutem , & Dei sapientiam : quia quod stultum est Dei , sapientius est hominibus : & quod infirmum est Dei , fortius est hominibus. Videte enim vocationem vestram , Fratres : quia non multi sapientes secundum carnem , non multi potentes , non multi nobiles : sed quæ stulta sunt mundi , elegit Deus , ut confundat sapientes : & infirma mundi elegit Deus , ut confundat fortia : & ignobilia mundi , & contemptibilia elegit

(c) 1. Cor. 3.

SAPIENS STULTITIA. 69

Deus, & ea quæ non sunt, ut ea quæ sunt, destrueret. (d) Quare qui incarnatæ Sapientiæ discipulus & imitator esse cupit, stultus fiat in hoc sæculo: stulta mundi, ignobilia, & contemptibilia eligat. Sic Christus huic mundo factus est (ita loqui liceat) stultus, dum elegit & docuit sui exinanitionem, rerum omnium contemptum & inopiam, patientiam, quæ mundus æstimat stulta; at non ita Spiritus Dei. Nos autem non spiritum hujus mundi accepimus, sed spiritum qui ex Deo est. Animalis autem homo non percipit ea, quæ sunt spiritûs Dei: stultitia enim est illi, & non potest intelligere. Nos autem sensum Christi habemus. (e) Ergo cum Christi Apostolo dicamus: Nos stulti propter Christum. (f) De hac sapienti stultitiâ ex vero dicere mihi licet illud Ecclesiastæ sapientissimi: Pretiosior est sapientiâ & gloriâ, parva & ad tempus stultitia: (g) sive, ut habet S. Hieronymus in veteri editione: Pretiosa est super sapientiam & gloriam stultitia parva: cui consentit Chaldaus: Quantum autem

(d) 1. Cor. 1. (e) 1. Cor. 2. (f) 1. Cor. 4.

(g) Eccle. 10.

70 **CONSIDERATIO IV.**

sapientium prudentiâ & divitum opibus præstat is, cujus mediocris est & levis stultitia? Certè parva omninò & levis Christi affeclarum stultitia, longèque pretiosior super mundanam sapientiam & gloriam, quæ summa stultitia, stercus & vermis est. (h) Vis intelligere, quàm pretiosa sit in conspectu Dei, sapiens ista stultitia? Attende Christi, Patri sibi gratulantis, verba: Confiteor tibi, Pater, Domine cœli & terræ, quia abscondisti hæc à sapientibus & prudentibus, & revelasti ea parvulis. Ita Pater: quoniam sic fuit placitum ante te. (i) Quæ verba explicans S. Augustinus: (k) Si dictorum, inquit, sensum inspiciamus, videbimus ea quæ ad exhortationem credentium à Domino dicta sunt, eorum, qui propterea quòd mundanam sapientiam spernunt, parvuli videntur sapientibus mundi, qui nullo testimonio commendati sapientes dici volunt. Idcirco indignum visum est Deo his ostendere veritatem: humilibus autem qui nihil de se præsumentes divinæ se voluntati inclinant,

(h) 1. Machab. 2. (i) Matth. 13. (k) *Question.*
ex utroque testamento q. 100.

SAPIENS STULTITIA. 71

æquitate cogente salutaria revelanda sunt. &c. Et alibi (l) in eadem verba: Unde Dominus exultavit, nisi quia revelatum est parvulis? Debemus esse parvuli: nam si voluerimus esse magni, quasi sapientes & prudentes, non nobis illud revelatur. Qui sunt magni? Sapientes & prudentes. Dicentes se esse sapientes, stulti facti sunt. Rom. 1. Habes remedium à contrario. Si dicendo te esse sapientem, stultus factus es; dic te stultum, & sapiens eris. Sic dic. Dic, & intus dic: quia sic est, ut dicis. Vnde & S. Pater noster Ignatius dicebat: Desidera stultus haberi ab hominibus, ut sapiens habearis à Deo, ut ipsum lucrifacias. Beati, qui ex eorum numero esse merentur, quos mundus pro stultis, Deus pro sapientibus habet! (m)

II. Contemplari Dei sapientiam non possunt, qui sibi sapientes videntur: quia tantò ab ejus luce longè sunt, quantò apud semetipsos humiles non sunt: quia in eorum mentibus dum tumor elationis crescit, aciem contem-

(1) De verbis Domini serm. 8. (m) Lud. Blos. parad. an. fidel. c. 7.

72 CONSIDERATIO IV.

plationis claudit, & unde se lucere præ ceteris æstimant, inde se lumine veritatis privant. Si igitur veraciter sapientes esse atque ipsam sapientiam contemplari appetimus, stultos nos humiliter cognoscamus. Relinquamus noxiam sapientiam, discamus laudabilem fatuitatem. Hinc quippe scriptum est: Stulta mundi elegit Deus &c. Hinc rursus dicitur: Siquis videtur inter vos sapiens esse &c. Hinc Evangelicæ historiæ verba testantur: quia Zacchæus cum videre præ turba nihil posset (Luc. 9.), Sycomori arborē ascendit, ut transeuntem Dominū cerneret. Sycomorus ficus fatua dicitur. Pusillus itaque Zacchæus sycomorum subiit & Dominum vidit: quia qui mundi stultitiam humiliter eligunt, ipsi Dei sapientiam subtiliter contemplantur. Pusillitatem namque nostram ad videndum Dominum turba præpedit: quia infirmitatem humanæ mentis, ne lucem veritatis intendat, curarum sæcularium tumultus premit. Sed prudenter sycomorum ascendimus, si providè eam, quæ divinitus præcipitur, stultitiam mente tenemus. Quid enim in hoc mundo

SAPIENS STULTITIA. 73

mundo stultius, quàm amissa non quæ-
rere, possessa sapientibus relaxare, nul-
lam pro acceptis injuriis injuriam red-
dere, imò adjunctis aliis patientiam
præbere? Hactenus Gregorius & pon-
tificiâ celsitudine & sapientiâ verè magnus.
(a) Venerabilis Beda explicans eundem illum
locum Evangelistæ de Zacchæo sycomorum
ascendente, docet crucem, quæ Gentibus
quidem mundanisque sapientibus stultitia est,
ascendendam esse, indeque despiciendam mun-
dialem (quæ vox est S. Hieronymi & aliorum
Patrum) sapientiam: Pusillus, inquit,
neesse est turbæ nocentis obstaculum
altiora petendo transcendat, terrena
relinquat, arborem crucis ascendat. Syco-
morus namque (quæ est arbor foliis
moro similis, sed altitudine præstans,
unde & à latinis celsa nuncupatur)
ficus fatua dicitur. Et eadem Domi-
nica crux, quæ credentes alit ut ficus,
ab incredulis (addo, à mundanis) irri-
detur ut fatua; (b) à veris autem sapien-
tibus amatur & predicatur, ut fons om-
nis sapientiæ & salutis. In illâ sapientiâ
& salutiferâ fatuitate unicè gloriabatur ma-

D

(a) L. 27. moral. c. 27. (b) Beda. L. 5. c. 77.
in Luc. 19.

74 CONSIDERATIO IV.

ximus ille Gentium Doctor, cum ex abundantia cordis loquebatur: Mihi autem absit gloriari, nisi in Cruce Domini nostri JESU CHRISTI: per quem mihi mundus crucifixus est, & ego mundo. (c) & iterum: *Quæ mihi fuerunt lucra, hæc arbitratus sum propter Christum detrimenta. Veruntamen existimo omnia detrimentum esse, propter eminentem scientiam JESU CHRISTI Domini mei: (d) in quo sunt omnes thesauri sapientiæ & scientiæ absconditi. (e) Et ideò non oportet, ait sapientissimus Aquinas, (d) sapientiam querere nisi in Christo. Trahitur autem, ut sapienter pronuntiat alter Thomas, vera sapientia, de occultis verbis, & sacris actibus Christi, qui suadet spernere mundum, fugere delicias, domare carnem, pati dolores, subire labores, amare virtutes. (e) Quid igitur superest, nisi ut relictâ sæculi & sapientiâ & vitâ, & stultos nos haberi patiamur, & mori cum Domino semper optemus? (f) O sancta fatuitas, quæ*

(c) Galat. 6. (d) Philip. 3. (e) Coloss. 2. (d) *Ibid.* lect. 2. (e) Kemp. hortulo rosarum c. 3. (f) tom. 9. operum S. Hieron. epist. 7. sub finem.

SAPIENS STULTITIA. 75

natos ad labores homines in mundo, mereris transvehere ad gloriam, ereptos de pœnis ! Non hanc fatuitatem doctissimam Athenis Plato didicit, non Aristoteles, non Anaxagoras, non ceterorum stultorum mundi sapientium turba percipit. Non certè miser ego Hieronymus fatuorum sapientum imitator, antequam sancta verbera lucrem. (g)

III. *Sapiebat coelestem sapientiam Rex David, cum accinctus ephod lineo saltabat totis viribus ante Dominum, & acerbissimas iridentis uxoris suæ Michol voces non aliis quam veræ modestiæ & animi demissionis verbis excipiebat: Ante Dominum, qui elegit me, & ludam, & vilior fiam plusquam factus sum: & ero humilis in oculis meis.* (a) Ludam scilicet, ait sapientissimus Bernardus, (b) ut illudar. Bonus ludus, quo Michol irascitur: & Deus delectatur. Bonus ludus, qui hominibus quidem ridiculum, sed Angelis pulcherrimum spectaculū præbet. Bonus, inquã, ludus, quo efficimur opprobrium abundantibus, & despectio superbis. Nam

(g) eod. tom. Regulâ Monacharum cap. 11. (a) 2. Reg. 6. (b) ep. 87. ad Ogerium sub finem.

76 CONSIDERATIO IV.

revera quid aliud sæcularibus quã ludere videmur: cùm quod ipsi appetunt in hoc sæculo, nos per contrarium fugimus: & quod ipsi fugiunt, nos appetimus?

Ita tres Magi lactentem puerum adorantes in tugurio vili, in vilibus pannis (inquit idem Bernardus) (c) insipientes facti sunt ut fierent sapientes, & prædocuit eos Spiritus, quod postea prædicavit Apostolus: Qui vult sapiens esse, stultus fiat, ut sit sapiens. Ingrediuntur stabulum, inveniunt involutum pannis infantulum. Non illis fordet stabulum; non pannis offenduntur; non scandalizantur lactentis infantiã, procidunt, venerantur ut regem, adorant ut Deum. Sed profectò qui illos adduxit, ipse & instruxit, & qui per stellam foris admonuit, ipse in occulto cordis edocuit. Iste eundem ludum egregiè lusit S. Paulinus sapienter stultus; & rerum omnium sponte mundus propter Christum, nihil moratus mundana omnia & opprobria. Sic præter alia ad Ausonium: (d)

..... Stultus diversa sequentibus esse
Nil moror, eterno mea dum sententia
Regi

(c) Serm. 1. de Epiph. (d) Carmine 12.

SAPIENS STULTITIA. 77

Sit sapiens. Breve quidquid homo est,
ut corporis ægri,

Temporis occidui, & sine Christo pul-
vis & umbra :

Quod probat aut damnat, tanti est,
quanti arbiter ipse.

Ipsè obit, atque illi suus est comita-
bilis error.

Cumq; suo moriens sententia iudice
transit.

*Idem Paulinus similem ludum, & sa-
pientem stultitiam Apro viro à spretâ mundi
sapientiâ clarissimo gratulatur his inter alia
verbis: (e) Quò magis gratulor unanimi-
tati tuæ, quòd illam reprobata Deo sa-
pientiam respuisti, & cū parvulis Christi,
quàm cū sapientibus mundi, habere con-
fortium maluisti. Inde jam & hanc gra-
tiam mereris à Domino, ut te, sicut indi-
care dignatus es piè gloriās, oderint om-
nes: quod non fieret, nisi verus imitator
Christi esse cœpisses. Non enim odisset
hic mundus, nisi quòd jam à se alienum,
& sibi videret adversum. Et inferius:
Nunc verè sapiens, verè disertus, verè
potens, qui mundo huic stultus & mutus
es, ut auctori linguæ & mentis tuę facū-
dus & sapiens de suis muneribus Deo*

(e) *Epist. 29. ad Aprum.*

scruvias. Egregiè quoque mundi hujus fastum,
 stultasque oblocutiones contemnebat insignis
 ille Catholica fidei assertor, integerrimus An-
 glia Cancellarius, Thomas Morus, de quo sic
 Thomas stapletonus: (f) Sed & in ipsa sua
 Ecclesiâ, sacerdoti canenti, indutus
 superpelliceum, concinebat. Quod
 cum etiam regni Cancellarius faceret,
 monitus à Duce Northfolciæ, qui ali-
 quando superveniens eum sic cum su-
 perpelliceo in choro canentem depre-
 henderat, hunc ejus agendi morem
 Regi haud dubiè displiciturum, ut
 nimis humilem, ac dignitati, qua fun-
 geretur, minus congruum, respon-
 dit: Domino meo Regi displicere non
 potest, quod ipsius Regis Domino
 obsequium impendo. Jam verò sacer-
 doti sacrificanti (supplens locum idio-
 tæ) ad altare ministrabat: & inter-
 dum in supplicationibus de more pu-
 blicis, sed parochiæ suæ, crucem sa-
 cerdoti præferebat, vulgaris clerici
 vel æditui officium facere nihil recu-
 sans, nihil detrectans, nihil erubescens,
 imò vehementer gaudens: quasi que
 cum Davide tripudians ante arcam Do-
 mini, & dicens: vilior fiam plusquam
 [f] in ejus vita cap. 6.

SAPIENS STULTITIA. 79

factus sum , & ero humilis in oculis meis. *Eundem mundo quidem stultorum sed Christo sapientium ludum insigniter ludit Paula illa*, nobilis quidem genere, sed multò nobilior sanctitate : potens quondam divitiis, sed Christi paupertate insignior ; Gracchorum stirps , soboles Scipionum , Pauli heres, cujus vocabulum trahit ; Martiæ Papiriæ , matris Africani , vera & germana progenies, quæ Romæ prætulit Bethlehem, & auro tecta fulgentia informis luti vilitate mutavit , *ut in ejus Epitaphio scribit S. Hieronymus ad Eustochium virginem Paulæ filiam* , (g) *qui deinde sic habet*: Novi susurronem quendam (quod genus hominum vel perniciosissimum est) quasi benevolum nuntiasse, quòd pro nimio fervore virtutum quibusdam videretur insana , & cerebrum illius dicerent confovendum. Cui illa respondit : Theatrum facti sumus mundo, & Angelis , & hominibus (1. Cor. 4.) Et : Nos stulti propter Christum : sed stultum Dei sapientius est hominibus. (1. Cor. 1.) : unde & Salvator loquitur ad Patrem : Tu scis insipientiam

D iiij

(g) to. 1. Epist. 27.

30 CONSIDERATIO IV.

meam. (Ps. 68.) &c. Denique ludum illum Deo & Angelis longè gratissimum luserunt, tot summis honoribus, diadematis, sceptris, stemmatis, opibus, ceterisque natura fortunæve dotibus illustres viri feminaeq; qui insigni omnium, quæ à stultis corde, magna falsò estimantur, contemptu, stulti mundo, sapientiam sanctorum & mercedem adepti sunt. An tu, mi Christiane, inter illos accenseri non ambis? Renuis desipere mundo, ut sapias Deo? Atqui etiam atque etiam cave, ne seriùs, cum infinito stultorum numero, insipientiam tuam lugeas & luas aeternum, ingeminans illud Salomonis olim infatuati: Non didici sapientiam, & non novi scientiam sanctorum. (h)

(h) Prov. 30.

CONSIDERATIO V.

SCIENTIA VANA.

I. **V**Ani sunt omnes homines, in quibus non subest scientia Dei: & de his quæ videntur bona, (hoc est,